

Luokkasodan jälkeen

Näytelmä.

Kirj. JENNY TRAST.

Henkilöt:

ÄITI.

SAIMI, pieni tyttö.

ANNA, keski-ikäinen nainen.

SANNI, nuori nainen.

Näyttämö: Pieni huone, perältä vuode ja pöytä keskellä huonetta kehto jonka vieressä tuoli. Esiripun noustessa äiti imettää lasta kehdossa.

ÄITI: (Tuhojottaa lasta hetkisen, sitte raskaasti huotaten:) Oi taivas, kuinka katkerasti raatelee tuska sydäntäni katsellessani sinua pieni riouva lapsiraukkaani! Veristävin huulin sinä poloinen imet äitisi tyhjäksi ehtynyttä rintaa. Oh, kuluva rajaton on onnettoman äitiparakesi tuska kun täytyy avutonna katsoa kun sinä pieni sydänkukkaani nälkäisenä valkeeroit. Antaisin sinun ravinnoksesi vaikka sydänverenikin jos voisin. Mutta en voi sinun nälkäsi tyydytykseksi antaa muuta kuin tyhjäksi ehtyneen rintani. (Nousee napittaen puseroansa ja istuu sitten jälleen tuolille kehdon viereen.) — Nukahdit vihdoinkin, kultani. Suopihan uni edes hetkeksi unohdusta kärsimyksillesi. (Korjaa lapsen peitettä ja tarkastelee lasta.) Voi, kuinka helolta sinä raukka näytät! Kasvosi ovat käyneet aivan sinisiksi.

SAIMI: (Tulee suurin vaattelsiin käärittyinä, nyytti kädessä).

ÄITI: (Rientää häntä vastaan): Nytkö sinä jo tullit takasi?

SAIMI: Niin, äiti. Minä koetin tulla pian takasin, jotta pikku sisko saisi maitoa.

ÄITI: Maitoa! Saitko sinä tyttö kulta maitoakin?

SAIMI: Sain vähän. Täti panti tämän pullon täyteen lämmintä maitoa. (Ottaa pullon poveeltaan ja antaa sen äidille). Hän lähetti sinulle vähän leipää ja jauhojakin. (Antaa nyytin äidille. Kävelee kehdon luo ja kumartuu katsomaan lasta). Voi, pikku sisko kulta, kuinka sairaalta sinä näytät. Ol, jospa sinä pian paranisit. Nythän sinä saat maitoa ja sittenhän sinä paranet. Eikö niin, äiti?

ÄITI: (Holsesti.) Kuinka hyvä pikku enkelini onkaan olla kun hän herättyään saapi pikku vatsansa täyteen lämmintä maitoa! — Mutta minunhan pitää sitä lämmittää vielä vähän, että saan heti häntä syöttää kun hän herää. (Läittää maitoa lämpenemään). Nythän meillä onkin oikea juhla kun me saamme keltiä puuroa ja jokainen saamme syödä kylkkemme. (Huomaa Saimin, joka istuu kehdon luona pää kumarassa). Mutta Saimi, mikä sinun on? Sinähän näytät niin kovin uupuneelta. Oletko sinäkin sairas, tyttö kulta?

SAIMI: En, äiti, en minä ole sairas. Mutta minä pelkään että ne ampuvat isänkin.

ÄITI: (säikähähten): Ampuvat isänkin! Kutka? Mitä sinä lapsi kulta nyt puhut?

SAIMI: Niin, kun minä olin tuossa kotiin tänä luona, tulivat Peltoalan patruunan pojat minua vastaan Järvenpään luona ja jo kaukaa rupeasi Väinö huutamaan minulle: Punikki! Punikki! Pikku punikki! Kun ne pääsivät lähelleni, niin Lauri löi minua kepillä niin lujasti päähän, että en voinut olla itkemättä. Sitten he rupeivat yhdessä ilkkumaan: "Kas, nyt pikku punikki ammuu sitä kun tämän kylän neljä isoa punikkaa ammuttiin eilen vankileirillä. (Peittää kasvot käsiinsä ja itkee.)

ÄITI: (puristaa Saimin päätä rintansa vasten): Älä itke, lapseni.

Sinun kyyneleesi polttavat sydäntäni. Mutta sinun pääsihän on niin hirvein kuuma! (Huomaa kuumun Saimin päässä.) Hyvänen aika! Mikä kuumu tuossa on?

SAIMI (itkien): Siihen se patruunan Lauri löi.

ÄITI: Voi lapsi parkani! Sinä, joka olet ollut minun ainoa auttajan siitten kun pikku sisko sairastui, niin etten minä voi sitä hetkeksikään jättää. Mikä meidät siten perii jos sinäkin, tytöni, vielä tulet sairaaksi. Koeta nyt, lapseni, mennä vuoteelle. Minä asetan kylmän kääreen otsallesi. Ehkä se koome menee takasin.

SAIMI (kävelee väsyneesti vuoteelle, johon äiti hänet peittää.) Äiti, miksi ei isä tule jo kotiin? Minun on niin kovin läivä isää.

ÄITI (asettaen käärettä Saimin otsalle): Voi, lapsi kulta, kuinka mielelläni isäsi tulisi kotiin hankkimaan meille suojaa ja leipää, mutta ne tyrannit, joiden vankina hän ja monet muut isät — ja äiditkin — ovat, eivät anna hänen tulla. Ne kiduttavat isää vankina samalla kun me täällä kotona isän turvaa vailla kärsimme sanoin kuvaamattomia tuskia.

SAIMI: Mutta miksi ne pitävät isää vankina? Isähän on aina ollut niin hyvä, eikä hän ole koskaan mitään pahaa kenellekään tehnyt. Eihän äiti?

ÄITI: Ei, ei! Ei isä ole pahaa tehnyt, päinvastoin. Isä on jo nuoruudestaan saakka ollut aina valmis uhraamaan kaikkensa sorrettujen vapauden ja ihmisluokkien puolesta. Sitä vastoin ne, joiden vankina isä ja tuhannet muut työlliset kätuvat, ovat aina tehneet väärää, he ovat sortaneet ja pettäneet työväenluokkaa. Vihdoin kävi tyrannien riistääntä ja orjuutus niin sietämättömäksi työläisille, että tuhannet työlliset — heidän joukossaan isäkin — nousivat taisteluun oikeuksensa puolesta. Ja siksi he nyt kiduttavat isää vankinaan. — Mutta nyt sinun täytyy nukkua, jotta virkistyisit. Sinä olet niin kovin kuuma. (Korjaa käärettä Saimin otsalla.)

SAIMI: Äiti!

ÄITI: Ole nyt hiljaa ja nuku, tyttöseni!

SAIMI: Mutta, äiti, ne ovat niin monta isää ampuneet! Voi, jos ne ampuvat minunkin isäni!

ÄITI (salaten tuskaansa): Voi, ole nyt hiljaa, lapsi kulta. Levähdä nyt vain. Eivät ne ammu isää, ei!

SAIMI (nukkua.)

ÄITI (puseertaa tuskaisesti otsaansa ja kävelee hermostuneesti): Voi taivas, kuinka pitkälle noitten valkoisten petojen raakuus on mennyt! Heille ei riitä, että he haaskalintujen tavoin riemuitsevat Saksan pyövelin verikoivain avulla voitettujen uhrien vuodatetusta verestä. Ei riitä se, että he viettävät riemujuhlia sen johdosta kun tuhannet köyhälistön naiset ja lapset kampailevat epätoivoisesti nälkäkuoleman kanssa, vaan he vielä vrittävät kasvattaa lapsistaankin samoja raakoja lahtareita kuin itse ovat, jotka voivat ilkkua siitä mitä useamman viattoman uhrin veren he ovat vuodattaneet.

ANNA (astuu sisään nyytti kädessä): Hyvää päivää!

ÄITI: No, kas! Annakin liikkeellä! Sinuahan ei ole näkynytkään pitkään aikaan. Käyhän istumaan.

ANNA: Ei kyllä olisi aikaa istua, pitäisi jatkaa matkaa, mutta olen niin väsynyt kävelystä, että täytyy edes hetkinen levähtää.

ÄITI: No, mihin sinä nyt olet menossa?

ANNA: Menen vankileirille kat-

somaan Vilhoa ja samalla vien hänelle vähän ruokaa, ettei hän, ukkoparka, vain siellä nälkään kuolisi.

ÄITI: Miten ihmeen tavalla sinä olet saanut sen lapsijoukkoei keskellä niin paljon ruokaa, että voit viedä miehellesikin.

ANNA: En mitenkään muuten jos ei lapsilla olisi niin hirveän suurena pelkona että isä kärsii vankileirillä nälkää. Valikka he, lapset-parat, saavat itsekin vain sen verran ruokaa, että hengissä pysyvät, ovat he sittenkin jokainen val-

miit säästämään isällekkin osastaan hilkan.

ÄITI: Miten ihmeellistä uhrautusta ne pienetkin voivat osottaa.

ANNA: Voi, kuinka monta kertaa olenkaan itkenyt kun olen kuunnellut lasteni keskustelua, kun he raukkat ovat saaneet mennä illallisetta nukkumaan. He lohduttelevat itse-

— Jos tahdot tehdä hyvän palveluksen tuttavallasi tilaa hänelle Toveritar.

RANSKAN KANSALAISSOTA

ENSIMÄISEN INTERNATIONALEN KIRJELMÄ PARISIN KOMMUNIN TAISTELUISTA.

Nyt on juuri painosta ilmestynyt Amerikan Suomalaisten Sosialististen Kustannusliikkeiden kustantamana kansainvälisen proletariaatin taistelujen historian merkkikirjanen. Se on KARL MARXIN kirjottama kirjelmä Parisin Kommunin taisteluista, osotettu Ensimmäisen Internationalen jäsenille. Yhtä loistavassa ja marxilaisen sosialismin käsityksiä yhtä selvästi esittävissä johdannossa, kuin on itse kirjelmäkin, sanoo johdannon kirjottaja FRIEDRICH ENGELS, että tässä kirjassessa "Pariisin Kommunin historiallinen merkitys on esitetty käyttämällä lyhyitä, voimakkaita ja niin purevia ja ennenkaikkea niin totuudenmukaisia lausetapoja, että niiden vertaisia ei ole tavattavissa koko tätä aihetta käsittelevässä laajassa kirjallisuudessa."

Nykyään ovat tämän kirjasen merkitystä valaisseet suuret työväenluokan valtataistelut. Nythän on maailman työväestö nähnyt miten sen tämänpäiväisten esitaistelujain joukot ovat taistelleet samanlaisella urhoollisuudella kansainvälistä kapitalismia vastaan ja miten taas toiselta puolen kansainvälinen kapitalismi pedon raivolla hyökkää näitä työläistaistelijoita vastaan. Taistelun ala on laajentunut.

Mutta samalla, tämän kaiken kestäessä, on työväen joukkojen vanhoista johtajista on asetunut ratkaisevalle hetkellä tätä taistelua vastaan, mennyt riistäjäin puolelle, pettänyt työväenluokan asian. Ja se on tehty ja jatketaan sitä yhä — Marxin ja hänen vertaisensa työtoverin Engelsin nimessä. Niinpä on muodostunut varsinainen "sosialistinen" valhe- ja vääristelypyrkimys esim. Neuvosto-Venäjän taistelujen halventamiseksi.

Tämä kirjanen osottaa millä tavalla Marx ja Engels suhtautuivat Pariisin työläisten taisteluun 1871. He eivät yhtyneet millään tavalla — eivät antaneet edes epäsuoraa aihetta sellaisen otakumiseen — maailman porvariston silloiseen parjaustulvaan. Niissä arvostelevissa kohdissa, joissa esim. Marx lausui arvosteleman sanansa Pariisin Kommunin puutteellisuuksista ja erehdyksistä kävi hänen lausuntonsa päinvastaiseen suuntaan kuin nykypäivien "sosialististenkin" arvostelijain jaaritukset. Mutta ennenkaikkea on tämän kirjasen merkityksellisin puoli siinä, että Marx nimenomaan osottaa Pariisin Kommunin suuren työn työväenluokan valtion hahmopiirteiden luomisessa. Se ei ole parlamentaarisen porvarivaltion koneisto, osottaa Marx, vaan on siinä yhdistettyä lakialaativa ja toimeenpaneva valta yhdeksi ja samaksi. Ja se on välittömästi työl. joukkojen kontrolliin alainen, eikä niistä kauaksi eristettynä, kuten porvarivaltion koneisto on. Tätä puolta selosteleva luku on kirjasen tärkeimpiä. "Mutta työväenluokka ei voi vain yksinkertaisesti ottaa haltuunsa valmista valtiokoneistoa ja käyttää sitä omiin tarkoituksiinsa", on päätelmä, johon Marx on tullut.

Nykyään, yhtä hyvin kuin silloinkin, pitää paikkansa seuraava, mitä Marxin sanoo kirjasensa lopussa: "Poliisimainen porvarimielinen luonnollisesti kuvittelee itselleen Kansainvälisen Työläisten Yhdistyksen (Internationalen) toimivan salaliiton tapaan, niin että sen keskusjärjestö tuon tuostakin määrää toimeenpantavaksi räjähdysiksi eri maissa. Meidän yhdistyksemme ei todellakaan ole muuta kuin kansainvälinen yhdysside sivistyneen maailman eri maiden edistyneimpien työläisten välillä. Milloin tahansa, missä muodossa tahansa ja minkälaisen olosuhteiden vallitessa tahansa luokkataistelu saavuttaa jotakin merkitystä, on se vain luonnollista, että meidän yhdistyksemme jäsenet seisovat eturintamassa. Se maaperä, josta se kasvaa, on itse nykyaikainen yhteiskunta. Sitä ei voida tallata olemattomiin minkäänlaisilla verilyölyillä. Tallataksaan sen olemattomiin olisi hallituksen poistettava pääoman tyrannivalta työläisten ylitse — heidän oman loismaisen olemassaolonsa ehto."

Kun nyt tämä nykypäivien tärkeitä kysymyksiä valaiseva kirjanen on tullut suomenkielellisenä tämän maan suomalaisten työläisten luettavaksi, on syytä odottaa sille suurta leikkä.

Hinta on tällä 96 sivua käsittävällä kirjalla vain 35 senttiä.

Tilataan osotteella:

TOVERI,

ASTORIA, ORE.

BOX 99.